

Cirkuszművészeti képzés integrációja a magyarországi felsőoktatási rendszerbe

Reidl Kamilla vagyok, a Budapest Cirkuszművészeti és Kortárástánc Főiskola vezetője, megbízott rektora. A Főiskolán megalapítása óta dolgozom és annak előd intézményeiben jómagam is tanultam, így több évtizedes rálátásom, tapasztalatom van egy művészeti ág, a kortárástánc felsőoktatási képzésbe való integrálásáról.

Kontextus

2004 június 14-én jött létre, alapítója és 2023. június 14-ig rektora Angelus Iván, fenntartója szintén 2023 júniusáig az Új Előadóművészeti Alapítvány volt. Az első képzések négyéves főiskola struktúrában indultak el Kortárástánc Művész, Kortárástánc Pedagógus és Kortárástánc Koreográfus szakokon. A Bolognai struktúrára való áttérés után Táncművész – kortárástánc szakiránnyal – alapszakon és a Táncanár – kortárástánc szakirány – mesterszakon folytatódott a képzés. A Főiskola – reagálva a megváltozott oktatás- és kultúrpolitikai környezetre – 2014-től nemzetközi intézményként működött tovább, képzéseit külföldi diákok számára is elérhetővé tette.

Hazánkban az intézményi szintű artista képzésnek is több évtizedes hagyománya van, a Baross Imre Artistaképző középiskola.

A Főiskola hagyományai, pedagógiai módszerei, tapasztalata tudja segíteni azt a folyamatot, hogy a cirkuszművészeti produkciókat művészi szintre emelje. A kortárástánc fúziós gondolkodása teszi lehetővé, hogy a cirkuszművészeti szakokon is megjelenjenek azok a pedagógiai módszerek, ami iskolánkat kiemelkedővé teszi.

Nem kérdés, hogy tudományos alapon lehet gondolkozni a tánc területén -ezt az utat már bejárta a Főiskola- most ebben tudja segíteni a cirkuszművészet világát. Stratégiai együttműködő partnerünk a Fővárosi Nagycirkusz már élen jár ebben. Többek között könyvtárat és cirkuszművészeti múzeumot hoztak létre, kutatásokat folytatnak.

Átalakulás folyamata

2019-ben a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ megkeresésére elkezdtük a képzési struktúra kibővítését a Főiskola hosszú távú stabil működésének érdekében. Ennek a folyamatnak eredményeként 2023. augusztus 1-től az intézmény Budapest Cirkuszművészeti és Kortárástánc Főiskola néven működik tovább, fenntartója a Cirkuszművészeti Felsőoktatási Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

Szkalapítási és szakindítási folyamaton mentünk keresztül, ami évekig tartó bürokráciai folyamat volt. Természetesen ennek háttérében egy olyan szakmai műhelymunka is zajlott, ami számos szakember bevonásával történt és sok értékes belső szakmai anyag született.

2023. szeptemberében indultak el az új felsőfokú képzések cirkuszművészet területen: a Cirkuszművész alapszak lovasakrobata és bohóc zsánerrel, valamint a cirkuszi táncos profillal működő Táncos és Próbavezető alapszak. A kibővült szakstruktúrában az egyes képzési területek egymással

együttműködve, a kortárástánc és a cirkuszművészet területén szerzett pedagógiai tapasztalatokat megosztva formálódnak.

Számos kihívással szembesültünk az akkreditációs folyamat során is, azóta egy teljes szervezetfejlesztési folyamaton megyünk keresztül. Az eddigi egy képzési profilból váltunk egy komplexebb Főiskolává.

Képzési struktúra bemutatása

Cirkuszművészet BA szak: zsánerválasztás és vezetői

A választott zsánerek mellett egyéb kiegészítő zsánereket, ismeretköröket is tanulnak a hallgatók, ezzel erősítve fő területüket. Ennek érdekében szorosán együttműködnek a különböző képzések. Bizonyos foglalkozásokon, mátrix rendszerben közösen vesznek részt a táncművész szakos hallgatókkal.

Az induló évfolyamok a Lovasakrobata és a Bohó, mint fő zsánert választhatták. 2024 szeptemberétől lehet jelentkezni Légtánc és levegőakrobatika képzésünkre is. A 2025-ös tanévtől már egyéni képzés keretében várjuk minden zsáner iránt érdeklődő jelentkezőinket.

-Lovasakrobata képzés: A Lovasakrobata képzés célja egy olyan életforma kialakítása, amely a cirkuszművészet tradícióit követi és a magyar lovas kultúra rendkívül fegyelmezett, alázatos, a közösségben létezés, az egymás és az élet iránti feltétlen odaadással, ismeretével és gyakorlatával a középpontban valósul meg. A képzés jelentős idő igénybevétellel jár, ezért olyan hallgatók jelenlétét támogatjuk, akik az életük következő szakaszát ennek az életformának a megélésre, átélésre szentelik.

-Bohóc képzés: A bohóc tanításának csak egy olyan eleme van, amelynek elsajátítása mindenkire nézve egyformán kötelező: a bohócmesterség. Bár elvben az is lehet bohóc, aki nem zenél, táncol, akrobatikázik, zsonglőrözik vagy pantomimezik, a szakma hagyományaihoz tartozik, hogy a bohóc más művészeti ágakat is beilleszt a műsorába. A különböző zsánereket és társzművészeteket is tanító főiskolánkon lehetőség van az egyéni eszközkészlet fejlesztésére az intézményen belül. Ez kölcsönös átjárást biztosít a bohóc, a cirkuszi zsánerek és a tánc szakokon tanuló hallgatóknak. Ezeket kötelezően, illetve szabadon választható órák keretében tanulják a diákok.

-Légtánc és levegőakrobatika képzés: A főiskolai BA végzettség megszerzése a gyakorlati tudás mellett a művészi elemző gondolkodásmód kifejlesztésével jár együtt. Lehetővé teszi, hogy a főiskolai végzettséget szerző artistaművész alkalmas legyen egyéni önálló levegőakrobata műsorszámmal fellépni, vagy társulatban csoportosan munkát vállalni. Képes lesz új, önálló műsorszámot létrehozni, de a technikai tudáson túl a az elsajátított skillek művészi tartalmának, üzenethordozó lehetőségeivel is tisztába kell lennie.

Táncművészet BA képzések

Táncművészet területén két szakon is képezzük diákjainkat:

-Táncművész BA kortárástánc szakirány: A Kortárástánc BA szak küldetése, hogy elősegítse azon fiatal tehetségek fejlődését és művészi növekedését, akik a kortárástánc területén kívánnak elindulni az előadóművésszé válás útján. Célunk, hogy a diákok a hároméves főiskolai képzés során korszerű és

sokrétű tánctechnikai tudást, valamint nélkülözhetetlen előadói és alkotói gyakorlatot, továbbá a tanulmányaik zárásaként BA táncművész diplomát szerezzenek. A szak további célkitűzése, hogy a kortárástánc és a hivatásos pálya iránt érdeklődők orientációt és előképzést kapjanak a tánchoz és a BA képzéshez vezető úton. Ebben a felvételtire és a képzésre felkészítő programok, műhelyek nyújtanak segítséget. Bízunk abban, hogy a képzés művészetpedagógiai tevékenysége és nevelői munkája, valamint az itt végzett diákok a művészet eszköztárával alapértékeket jelenítenek meg az élet kulturális és társadalmi színtereiben.

-Táncos és Próbavezető (színházi tánc szakirány): A hároméves, nappali tagozatos képzés elsősorban a cirkusz világának táncos feladataira készít fel. A cirkuszi táncos sokféle táncstílusban jártas, képes az egyes műfajok stiláris és előadói minőségeinek megragadására és előadására, valamint nemcsak a földön, hanem a levegőben is táncol. Emellett nyitott arra, hogy különböző cirkuszi zsánerekben kipróbálja és fejlessze magát. Képes kreatívan hozzájárulni a rendezői–koreográfusi koncepció megvalósításához. A képzés során a diákok felkészülnek mentálisan és gyakorlatilag is a próbák levezetésére, egy próbafolyamatban résztvevők munkájának összehangolására. Munkájuk során igényes és kulturált szakmai kommunikációt és viselkedésformát követnek és közvetítenek. Valamint elsajátítják a kollégákkal és a médiával való kommunikációhoz és a szakmai pályán való érvényesüléshez szükséges önmarketinget is. A táncos minőség fejlesztése mellett levegőakrobatika alapokkal, ezáltal egy újabb szakmával gazdagodnak a diákok, melynek birtokában jóval nagyobb eséllyel indulhatnak útnak a nemzetközi kulturális terepen. Mindemellett lehetőségük nyílik a Fővárosi Nagycirkusz Tánckarának munkájába betekinteni, akár egy-egy előadásuk felkészülési folyamatát testközelből is követni.

Tanárrképzések

Jelenleg tanárrképzésünk a táncművészet területén történik. 2024-es tanévben tudjuk elindítani a Cirkuszművészet Tanár MA szakunkat, melynek vezetője Fekete Péter.

A Tanárrképzés **tanszékvezetője** és a Tánctanárr MA **szakfelelőse** dr. Angelus Iván PhD. A kétéves tanárrképzés a kortárástánc művészet és más mozgás alapú művészeti ágak területén végzett pedagógiai munkára készít fel. A képzés fő területei:

- Integrált élményalapú táncgyakorlat és -elmélet tanítása
- Kreativitás fejlesztés tanítása
- Szociális képességek fejlesztésének tanítása

A kétéves képzést azoknak ajánljuk, akik előadó-művészeti előképzettséggel és rutinnal rendelkezve, saját pedagógiai útjuk megtalálása érdekében vállalkoznak a 100 %-os intenzitású önálló és csoportos munkára.

Tanulmányi előmenetel támogatása

Főiskolánkon a külföldi hallgatók száma magas, a világ minden területéről érkeznek hozzánk jelentkezők, Mexikótól, Finnországon át Kínáig. Közös képzési nyelvünk az angol.

Minden diákunknak van mentora, ezzel is segítjük tanulmányaikat és csökkentjük a lemorzsolódást. A diákjaink mentorálása alapján alakítjuk Pedagógus Támogató Rendszerünket (Teacher Support

System) segítve a kollégák mentálhigiéniai állapotának megőrzését és támogatva a folyamatos pedagógiai, szakmai fejlődést.

Az évfolyamfelelősök heti szinten tartanak megbeszéléseket a problémák, megoldandó feladatok tekintetében.

A Főiskolán egy tanév 5 periódusból áll, szünettől-szünetig tart. Ezekhez a periódusokhoz igazítjuk értékelés rendszerünket. Minden periódus elején a diákok leadják munkatervüket és kreatív alkotó munkájuk tervét, majd a periódus végén írnak egy összegzést, hogy hogyan haladtak ebben. Minden tanár szöveges értékelést küldd a diáknak, valamint a mentor is segít az összegzésben, hogy a következő periódusban milyen feladatokra koncentráljon.

A tanulmányok folyamán a hallgatói teljesítményt, előremenetelt értékelő rendszer egészének és egyes elemeinek kizárólagos célja a hallgató támogatása. Ezért az értékelő, minősítő, összefoglaló, visszajelzést adó és a támogató, orientáló, segítő rendszerek összefonódnak. Az ilyen értékelés a Mentor Rendszer működése során létrejövő személyes, szóbeli kommunikáció, továbbá szöveges, rajzos, fotó, és videó dokumentumok felhasználásán alapul.

Mentor rendszerünk: Az iskola szerepe, hogy keretet, háttérrel adjon ennek a kapcsolatrendszernek: a hallgató – pedagógus – mentor háromszög sikeres jelenlétének: felsorolja, kik azok, akik felkérhetőek erre a feladatra, általában az iskola régi hallgatói és korábbi vagy aktuális tanárai, munkatársai köréből. Ritkábban felsőbb évfolyamos, tapasztaltabb aktuális hallgatók is kaphatnak mentori felkérést. A mentor saját személyes tapasztalatai alapján és az iskola rendszereinek ismertetésében ad támogatást, biztatást, segít felismerni a nehézségeket és megoldásokat találni. A mentor nem pótolja a tanárokat, nem oldja meg a hallgató helyett a feladatokat, "csak" katalizálja, segíti a hallgató fejlődését.

A mentor általában a tanulmányok teljes ideje alatt segíti az őt választó hallgatót. Szükség esetén a hallgató, a mentor vagy az iskola kezdeményezi a mentorváltást, új mentor kiválasztását. A mentor általában önkéntesként, térítésmentesen segíti a pedagógiai és művészi munkát. Kivételes esetekben térítést kaphat a Főiskolától.

Kiegészítő programjaink

Tevékenységi körünk nem csupán a Diákjaink képzésére korlátozódik. Számos egyéb program keretében nyújtunk oktatási tevékenységet a pedagógusoknak és a képzéseink iránt érdeklődőknek. Ráfutás programunk keretében egy teljes tanéven át felvételi előkészítőre járhatnak hozzánk a diákok, valamint mi is ellátogatunk szakképző intézményekbe. Vidéki és külföldi érdeklődőknek online mentorprogramot tartunk és nyitott napjainkon személyesen is betekinhetnek a nálunk folyó munkába. A 30 órás akkreditált Cirkuszpedagógia programunk a közoktatásban dolgozó pedagógusoknak szól.

Tervek

A tradíciók tiszteletben tartása mellett innovatív módon szeretnénk a fejlődés útján haladni tovább.

Infrastruktúra területén: saját campusunk építésének befejezése.

Pedagógia területen: újabb képzések indítása, háttérszakmák felemelése: cirkuszi rendező, technikusok és elméleti szakemberek képzése, tudományos munka segítése.

Financiális területen: ösztöndíj rendszerünk kimagasló, ezzel segítjük a magas tandíj kifizetésének lehetőségét. Mecénás rendszerünket bővítenénk. Jelenleg a Fővárosi Nagycirkusz a Soroptimist Alapítvány támogatása kiemelkedő, de magánszemélyek is hozzájárulnak a diákok tandíjának támogatásához.

Beágyazódás területén egyik kiemelkedő feladatunk továbbra is a külföldi hallgatók bevonása. Együttműködési lehetőségek keresése más Egyetemekkel, szakmai gyakorlóléhelyekkel.

